

Føroyar sum royndarland fyri nýggjari **tøkni**

»**NO-BREAKE-SKIPAN**« Ein nýggj skipan, sum DONG Energy hevur ment, er sett upp á kervinum hjá SEV, sum saman við trimum stórum kundum skal royndarkoyra skipanina í eitt ár

Leo Poulsen

Tað er eingin, sum er fegin um eitt sonevnt black-out, hvørki SEV ella brúkararnir. Og nú hevur DONG Energy í einum breiðum europeiskum samstarvi ment eina skipan, sum skal forða fyri júst hesum.

Skipanin nevnist Power Hub, og er í veruleikanum ein telduskrá.

- Vit hava gjørt avtalu við triggjar av okkara stóru kundum um at verða við í hesari royndarverkætlanini, sum varar í eitt ár. Talan er um Bergfrost í Fuglafirði, Kollafjørð Pelagic og Hiddenfjord/Fútaklett í Vágum, sigur Hákun Djurhuus, stjóri á SEV.

Telduskipanir eru settar upp á hesum fyrirkønum, sum eru beinleiðis í sambandi við SEV, sum aftur gjøgnum fipurkaðal er í beinleiðis sambandi við DONG Energy.

- Skipanin virkar á tann hátt, at skuldi eitt nú ein motorur á Sundi fallið út, verða í sama splitsekundi boð send til hesar triggjar fyrirkøurnar, sum sløkkja niður sítt forbrúk til eitt minimum. Samstundisverður økt um framleiðsluna aðrastaðni, sigur Hákun Djurhuus.

Fellur ein motorur á Sundi út, ganga millum 10 og 20 minuttir at fáa hann í gongd aftur, og tað tola hesar triggjar fyrirkøurnar lættliga.

- Fútaklettur og Pelagic kunnu klára seg í tímar uttan nevniðverdan streym, og Bergfrost kann lættliga klára seg eitt heilt døgn, sigur Hákun Djurhuus.

Øll eygu á SEV

Hvørjar av hesum trimum fyrirkønum letur frá sær sín part av nýtsluni. Bergfrost sløkkir fyri frystarinum, Kollafjørður Pelagic sløkkir fimm av seks motorum, meðan Fútaklettur sløkkir fyri hitanum.

- Talan er um eina rættliga altjóða verkætlan við áhuga um meginpartin av

Evert den Boer, vara sölustjóri hjá DONG Energy, Johan Dahl, landsstýrismaður í orkumálum, og Terji Nielsen, verkætlanarleiðari hjá SEV, seta nýggju Power Hub skipanina í gongd

Mynd: Álvur Haraldsen

Europa. Tí eru eyguni hjá europeisku miðlunum í dag vend móti SEV og harvið Føroyum, sigur Hákun Djurhuus.

Og tað er nakað, sum eisini landsstýrismaðurin í orkumálum, Johan Dahl, fegnast um.

- Eg haldi tað er sera áhugavert, at Føroyar eru valdar sum øki, at royndarkoyra hesa skipanina. Tað er ein verkætlan, sum SEV og DONG Energy settu í verk fyri nøkrum árum síðani, Føroyar eru væl egnaðar til eita slíka royndarverkætlan. Vit eru fult út fýrir fyri at skipa eina slíka small-scale verkætlan, sum hetta jú er, sigur Johan Dahl.

Hann sigur, at vit framm- undan hava hesar skipanirnar, sum nevast smart-grid, har til ber at samskipa vind-, vatn- og motororku.

- Hetta er einastandandi gott, og ikki minst at hetta verður væl dekað av út-

lendskum fjølmiðlum er gott fyri okkum sum land, sigur Johan Dahl.

Ein av orsökunum til, at Føroyar eru valdar sum royndarøki er, at talan er um eina afturlætta skipan, og tað er bæði gott og ringt.

- Ein av trupulleikunum við at hava eina afturlætta skipan er, at vit fáa eina avmarking í gagnnýtsluni av vindorkuni, og hendan skipanin fer at gera, at tað ber til, sigur Johan Dahl.

Økja um vindorku

Tað hevur eisini verið gjørt nógv fyri at minka um olju- na og økja um varandi orku- framleiðslu.

- Har er vindurin og vatnið og seinni eisini sjóvarfals- orkan tað, sum vit koma at seta fokus á. Vit eru í holt við at gera ina heildarætlan fyri el-økið, sum skal verða klár í vár, og hon verður so lunnar- nir undir framtíðar skipan- ini. Og ein slík skipan sum

henda, vit hava sett í gongd í dag, verður ein vitalur partur av ætlanunum, sigur Johan Dahl.

Ætlanin er, at vindorkan í 2014 skal umboða 24% av samlaðu framleiðsluni hjá SEV, og í so máta er skipanin, sum nú verður royndar- koyrd, hent.

- Hon er júst ætlað at stýra lutfallinum millum ymsu orkukeldurnar. Vit hava jú gjørt tað lættari og smidligari at bjóða vind- orkuna út, og tað hevur eisini gjørt tað, at vit kunnu taka størri mongdir inn. Vit hava eina útbjóðing í gongd í lötuni upp á 12 MW, og tað er bara positivt, tað er leiðin, vit skulu ganga, sigur Johan Dahl.

Og tað finnast stórir møguleikar á økinum.

- Her eru jú stórir aktørar við á økinum, altjóða aktørar umframt ES, so um hetta verður væleydnað – og tað vænti eg, tað verður – so fer

fyri hesari ætlanini.

- Nei, avgjört ikki. Kaðalin, sum vit hava sett á skinnarar fyri at fáa lýst hann betri, og sum vit hava gjørt eina forverkætlan til, saman við íslendingum, SEV og Jarð- feingi umframt øðrum aktør- um á økinum, er jú partur av einari heildarloysn. Og aðal- málið hjá okkum er eisini upp á sikt, at vit kunnu knýta okkum upp í el-kervið í Europa, tað er eitt mál, ið eg vóni vit einaferð røkka, sigur Johan Dahl.

Og tað hevur sínar av- gjørdu fyrimunir.

- Tað vil alt annað líka eisini merkja, at føroyingar kundu útflutt orku sum eitt alternativ, so tað er avgjört ikki slept, sigur Johan Dahl, landsstýrismaður í orkumál- um.

Skoytast kann upp í, at skipað var fyri einum roynd- ar black-out, og hóast okkurt kiksaði hjá Kollafjørð Pelagic, sum skuldi økja um fram- leiðsluna, samstundis sum ein motorur á Sundi skuldi sløkkjast, so virkaði skipanin kortini sum hon skuldi.

Bæði Johan Dahl, lands- stýrismaður og Hákun Djur- huus, stjóri í SEV, vænta sær nógv av nýggju skipanini og síggja stórar møguleikar í henni.

tað at merkja, at vit kunnu byggja munandi út á vind- orkuøkinum frameftir, sigur Johan Dahl.

Útflyta orku

Tosað hevur verið um ein el- kaðal úr Íslandi til Føroya, men hendan nýggjasta tøk- nin spennir kortini ikki bein

Hákun Djurhuus, stjóri í SEV, er spentur upp á nýggju skipanina, sum verður royndarkoyrd í eitt ár fram

Mynd: Leo Poulsen